

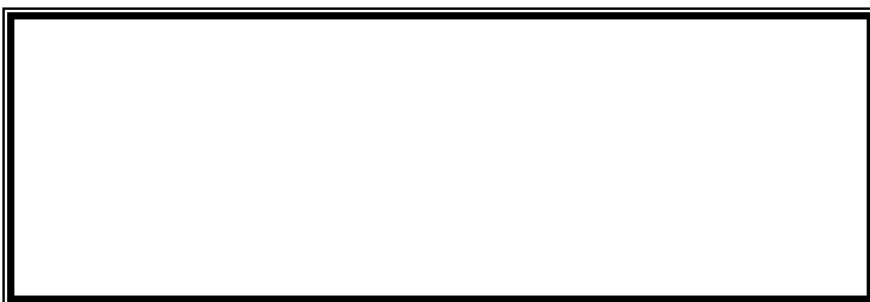
België-Belgique
P.B. – PP
2320
HOOGSTRATEN
BC 30723

P 802058

Driemaandelijks tijdschrift van
NATUURWERKGROEP MARKVALLEI

Jaarg. 31 nr. 1: Jan.-Feb.-Mrt. 2012

**'t
Dietentje**

**Cursus sterren kijken
start op 6 januari**

COLOFON

't Bieteutje is het kwartaalblad van Natuurpunt Markvallei vzw en J.N.M. Markvallei vzw.

NATUURPUNT MARKVALLEI VZW

VOORZITTER Drej Oomen Klein Eyssel 29 a - 2328 Meersel-Dreef ☎ 03 315 02 45 / ☎ 0476 53 58 44 <i>drej.oomen@telenet.be</i>	SECRETARIS Jee Van Loock Sluiskesweg 4 - 2321 Meer ☎ 03 315 88 06 <i>vanloockjee@yahoo.com</i>
FINANCIËN Koen Verschueren Klinketstraat 19 - 2323 Wortel ☎ 03 314 24 15 / ☎ 0472 91 35 11 <i>koen.verschueren1@telenet.be</i>	DE KLAPEKSTER Koen Verschueren Klinketstraat 19 - 2323 Wortel ☎ 03 314 24 15 / ☎ 0472 91 35 11 <i>koen.verschueren1@telenet.be</i>
VERENIGINGSWERKING Bruno Vande Wiele Hoogstraatesweg 87- 2310 Rijkevorsel ☎ 0478 64 16 29 <i>Vandewiele.roos@skynet.be</i>	WERKGROEP NATUURSTUDIE Stijn Leestmans Bavelstraat 16 – 2310 Rijkevorsel ☎ 0479 93 21 12 <i>stijnleestmans@hotmail.com</i>
WERKGROEP NATUURGEBIEDEN Bart Hoeymans Leemakker 7 - 2320 Hoogstraten ☎ 0479 79 93 61 <i>bart.hoeymans@hotmail.com</i>	WERKGROEP BELEID EN ONDERVOORZITTER Bart Royens Ganzenstraat 4 – 2340 Beerse ☎ 014 77 02 07 <i>bart.karolien@scarlet.be</i>
REDACTIE 'T BIETEUTJE Wim Verschraegen/Ingrid Brosens Vooraard 10 - 2322 Minderhout ☎ 03 314 47 75 / ☎ 0497 28 18 66 <i>ingridwim@hotmail.com</i>	JNM MARKVALLEI Lysander Fockaert Pottenbakkersstraat 5 2320 Hoogstraten ☎ 0472 71 04 32 <i>lysanderfockaert@hotmail.com</i>
BEZOEKERSCENTRUM DE KLAPEKSTER OPEN OP DOND, VRIJ, ZAT EN ZONDAG VANAF 13U Kolonie 41, 2323 Wortel ☎ 03 383 02 08 (tijdens de openingsuren) of 0474 379 666 Medewerkster : Chris van Boxel <i>bc.deklapekster@natuurpunt.be</i>	

STEUN ONS

STORTINGEN OP IBAN BE56 2930 2120 7588 - BIC GEBABEBB VERMELD DE PROJECTNUMMERS: AANKOOP EN BEHEER NATUURGEBIEDEN (7108 Halsche-Beemden) WERKING BC DE KLAPEKSTER (1750 Markvallei Natuur.huis) NATUURPUNT MARKVALLEI (3735 Markvallei, Natuurpunt afdeling) (vanaf 40 EUR wordt fiscaal attest afgeleverd)
--

VOORWOORD

Beste leden,

Het einde van een jaar, het begin van een nieuw. Zo zou je een voorwoord kunnen beginnen en zo beginnen ze praktisch allemaal. Maar we gaan onze tijd daar deze keer niet in steken! Vooruit met de geit.

Wil je graag een overzicht van wat er vorig jaar allemaal gerealiseerd werd? Dan is er maar één mogelijkheid om daar achter te komen: de verenigingsavond met algemene vergadering.

Algemene Vergadering – Verenigingsavond

Op zaterdag 11 februari nodigen we iedereen uit op de algemene vergadering van onze vzw. We proberen op een ludieke manier een overzicht te geven van onze werking en van onze plannen. Het feestcomité zorgt voor een gezellige en smakelijke verenigingsavond. We starten om 20 uur.

Wil je weten hoe het er dit jaar aan toe zal gaan? Ook maar één oplossing: zie dat je op onze activiteiten aanwezig bent, maak het mee, voel het! De lezingen, de cursussen, de beheerswerken en de wandelingen.... Het gaat ondertussen allemaal zijn gewone gang. Hou onze agenda goed in de gaten.

Namens ons bestuur wens ik jullie een prachtig 2012, en laat het ook een prachtig jaar worden voor de natuur!

Drej Oomen,
voorzitter

Gisèle Peeters mocht zich zondag 2 oktober verheugen op flink wat aandacht. Tijdens een bezoek aan Open Bedrijvendag, meer bepaald bij houtbedrijf Janssens en Janssens, liep ze langs de infostand van Natuurpunt. Ze besloot lid te worden en kreeg prompt te horen dat ze het vijfhonderdste lid was van onze afdeling.

Natuurpunt Markvallei kent de laatste jaren een sterke aangroei van het ledenaantal. Op tien jaar tijd hebben we ons ledenaantal verdrievoudigd.

Gisèle maakte die dag ook kennis met de nieuwe directeur!

Tastend
Op zoek naar
stabiliteit
Oefenen in
evenwicht
Benen gespreid

Betreden pad
verlaten
Nieuwsgierig
zoekend
Naar steun
Naar maten

ACTIVITEITENKALENDER

Vrijdag 6 januari :**CURSUS STERREN KIJKEN**

Vooraf inschrijven bij Luc Van Dun (luc.van.dun@telenet.be)

Deelnameprijs ? 25 EUR leden en 35 EUR niet leden

Waar? Wanneer? 20.00u BC De Klapekster

Verantwoordelijke: Luc Van Dun (0473 37 52 87)

Organisatie: NP Markvallei

Zondag 8 januari :**NIEUWJAARSWANDELING
en NIEUWJAARSRECEPTIE**

Natuurpunt organiseert een wandeling om het nieuwe jaar met een frisse neus in te zetten in het domein van Wortel-Kolonie. Onder leiding van ervaren gidsen leer je meer over de natuur in de winter, het natuurbeheer in Wortel-Kolonie en de overwinterende vogels. Mogelijk staat je een aangename ontmoeting met reeën of andere fraaie dieren te wachten.

Waar? Wanneer? 9.00u BC De Klapekster

Verantwoordelijke: Bart Hoeymans (0479 79 93 61)

Organisatie: NP Markvallei

Dinsdag 10 januari :**VERGADERING VERENIGINGSWERKING**

Waar? Wanneer? 20.00u BC De Klapekster

Verantwoordelijke: Bruno Vande Wiele (0478 64 16 29)

Organisatie: NP Markvallei

Vrijdag 13 januari :**LEZING OEGANDA : DE PAREL VAN AFRIKA****Els Roos en Chris Bal**

Oeganda, de parel van Afrika is bevoorrecht door de natuur. Hier ontmoet de Oost-Afrikaanse savanne de West-Afrikaanse jungle. Het is een typisch evenaarsland met een overweldigende plantengroei en een grote verscheidenheid aan dieren, van berggorilla's en chimpansees tot leeuwen en olifanten. Hier vind je ook het grootste meer van Afrika: Lake Victoria. Oeganda telt meer dan 1.000 vogelsoorten en is daarom ook een zeer gewaardeerde bestemming voor ornithologen. Om te bekomen van dit alles kan je kiezen voor een verblijf aan 's werelds langste rivier, de Nijl. Het is zeker een bestemming voor een onvergetelijk avontuur.

Waar? Wanneer? 20.00u BC De Klapekster**Verantwoordelijke:** Wim Verschraegen (03 314 47 75)**Organisatie:** NP Markvallei**Vrijdag 20 januari :****CURSUS STERREN KIJKEN****Waar? Wanneer?** 20.00 BC De Klapekster**Verantwoordelijke:** Luc Van Dun (0473 37 52 87)**Organisatie:** NP Markvallei**Zaterdag 21 januari :****BEHEERSWERKEN HALSCHE-BEEMDEN**

- Maaien en afvoeren van spieke, langs Grote poel, vlinderwei
- Grachtjes opstuwen met zandzakjes,
- Eventueel deels terugzetten van houtkant.

Meebrengen? Laarzen, hooirijf, riek, spade, Handschoenen, ...**Waar? Wanneer?** 9.00 infopaneel Halsche-Beemden**Verantwoordelijke:** Bart Hoeymans (0479 79 93 61)**Organisatie:** NP Markvallei

Vrijdag 27 januari :**LEZING TUROV (WIT RUSLAND)****Stijn Leestmans****LEZING 'VOOR WIE HET GELUID VAN DE STILTE****ALS MUZIEK IN DE OREN KLINKT'****Riet De Strooper en Lut Marcelis**

Deel 1 : 10 dagen op stap met 8 Nederlanders om vogels te zien... voor één de hel, voor anderen een unieke ervaring. Vanaf eind mei zat ik samen met 8 Nederlanders in Zuid Wit-Rusland langs de Prypyats-rivier in Turov. De bedoeling was om in een 400 ha groot reservaat vogels te inventariseren.

Het blijkt een hele ervaring om met "Belazerussen" samen te werken, maar ondanks dat vliegen de vogels je rond de oren en sommige zijn bijzonder fotogeniek.

Deel 2 : De Gilf El Kebir, een geïsoleerd en mysterieus gebied in de Sahara dat zich uitstrekt over Zuidwest Egypte, Libië en Noord Soedan. In december 2007 trokken Lut en Riet onder leiding van een ervaren team door deze woestijn 'pur-sang', een prachtige diversiteit aan landschappen met bergen, steile rotsen, wadi's, surrealistische witte kalkformaties, het Gilf Kebir-plateau, Neolithische rotsschilderingen en zandzeeën met het prachtige Libische Woestijn Glas.

Waar? Wanneer? 20.00u BC De Klapenster

Verantwoordelijke: Wim Verschraegen (03 314 47 75)

Organisatie: NP Markvallei

Vrijdag 3 februari :**CURSUS STERREN KIJKEN**

Waar? Wanneer? 20.00 BC De Klapenster

Verantwoordelijke: Luc Van Dun (0473 37 52 87)

Organisatie: NP Markvallei

Zondag 5 februari :**VOGELS VOEREN EN BELOEREN**

Naar aanleiding van “Vogels Voeren en Beloeren” (4 en 5 februari) mag iedereen vogelnestkastjes komen timmeren (10 euro/stuk) en/of voedertaarten komen maken (4 euro of 6 euro/stuk). De actie loopt in samenwerking met KWB Wortel.

Waar? Wanneer? 14.00u BC De Klapekster
Verantwoordelijke: Chris van Boxel (0474 37 96 66)
Organisatie: NP Markvallei en KWB Wortel

Vrijdag 10 februari :**LEZING BIEBRZA (POLEN)**

Als zeven mannen (Drej Oomen, Tom Verschraegen, Jos Martens, Luc Van Dun, Dimitri Van Pelt, Frans Van Der Kaa en Koen Verschueren) besluiten om de natuur in de Biebrza-vallei te gaan verkennen, wordt dit aanleiding voor een adembenemende en verrassende kennismaking met hun eigen verleden. De vallei van het Merkske in het tienvoud! De Biebrza, haast onuitsprekelijk, laat zich van haar allerschoonste kant zien, één van de laatste bijna ongerepte natuurgebieden in Europa. Het wordt een verhaal over arenden, wolven, flaki, Zubr, Jan Kulak en zijn dochter Anja, boomkikkers, weerschijnvlinders,... en maten.

Waar? Wanneer? 20.00u BC De Klapekster
Verantwoordelijke: Wim Verschraegen (03 314 47 75)
Organisatie: NP Markvallei

Zaterdag 11 februari :**ALGEMENE VERGADERING
en VERENIGINGSAVOND**

Om een idee te hebben van het aantal aanwezigen vragen we u vooraf in te schrijven bij Ria Van Aelst (ria.vanaelst@telenet.be of 03 315 74 41)

Waar? Wanneer? 19.00u BC De Klapekster
Verantwoordelijke: Drej Oomen (0476 53 58 44) en Feestcomité
Organisatie: NP Markvallei

Zondag 12 februari : WANDELING MERKSPLAS KOLONIE NATUURLIJK

Vandaag gaan we naar het domein van Merksplas Kolonie. Naast heel imposante gebouwen wordt dit ca. 500 ha grote gebied vooral gekenmerkt door vele typische landschapselementen en -structuren. We wandelen o.a. door de dreven en langs de ringgracht.

Waar? Wanneer? 9.00u te kapel Merksplas Kolonie (kapelstraat)

Verantwoordelijke: Els Hofkens

Organisatie: NP Markvallei

Vrijdag 17 februari : CURSUS STERREN KIJKEN

Waar? Wanneer? 20.00u BC De Klapekster

Verantwoordelijke: Luc Van Dun (0473 37 52 87)

Organisatie: NP Markvallei

Zaterdag 18 februari : BEHEERSWERKEN HALSCHE-BEEMDEN

- Knotten van wilgen

Meebrengen? laarzen, snoeischaar, handschoenen, zaagje,

Waar? Wanneer? 9.00u infopaneel Halsche-Beemden

Verantwoordelijke: Bart Hoeymans (0479 79 93 61)

Organisatie: NP Markvallei en JNM Markvallei

**Vrijdag 24 februari LEZING 'PATAGONIA IMPRESSIES' (ARGENTINIE)
Dick Klees**

Een belangrijk deel van deze lezing zal handelen over het speciale gedrag van de groep orca's rond peninsula valdez, wereldberoemd door hun jachtmethode van 'intentional stranding'.

Waar? Wanneer? 20.00u BC De Klapekster

Verantwoordelijke: Wim Verschraegen (03 314 47 75)

Organisatie: NP Markvallei

Zondag 26 februari :**FOTOWERKGROEP in de ASCHPUTTEN**

Met de fotowerkgroep gaan we ons deze keer concentreren op (hopelijk) winterdetails en winterlandschappen in de Aschputten te Meerle (graslanden, de Mark, ...). Vooral landschapsfotografie zal aan bod komen.

Waar? Wanneer? 9.00u stuw van de Ashputten

Verantwoordelijke: Wim Verschraegen (03 314 47 75)

Organisatie: NP Markvallei

Zondag 4 maart :**SNOEILES 'GROOTFRUIT'**

Na de theorieles over het telen van grootfruit in oktober 2011 gaan we nu naar buiten om, onder leiding van lesgever Dirk Govaerts, te leren hoe en waarom we vruchtdragende bomen snoeien.

Neem een scherpe, schone snoeischaar mee om het geleerde direct in de praktijk toe te passen.

Waar? Wanneer? Dorpsgemeenschap WIDAR, Lipseinde 43, Merksplas (aan de weg naar Zondereigen). Van 10.00u tot 12.00u

Kosten: Velt-leden gratis, niet-leden € 3,00.

Aanmelden: info.noorderkempen@velt.be
of bij Tedda de Jong (03 315 86 47)

Organisatie: Velt Noorderkempen

Vrijdag 9 maart :**MET NATUURPUNT DE NATUUR IN en
NATUURGEBIEDJES IN VLAANDEREN
Pros De langh en Louisa Sebrechts**

Deel 1 : Ook in 2011 zijn wij met verschillende afdelingen van natuurpunt de natuur in getrokken. Wij beleefden zo in de natuur de vier jaargetijden. Ook afdeling Markvallei zal goed aan bod komen.

Deel 2 : Van in het uiterste puntje van de Westhoek tot in het hartje van de Voeren zijn we met ons tweetjes op zoek gegaan naar Vlaanderens mooiste natuurgebiedjes en dorpjes.

Waar? Wanneer? 20.00u BC De Klapekster

Verantwoordelijke: Wim Verschraegen (03 314 47 75)

Organisatie: NP Markvallei

Zondag 11 maart :**WANDELING DE PAMPA**

Elke lente opnieuw kondigen onze weidevogels de lente aan. Iedereen kan dan genieten van buitende kieviten, baltsende grutto's, luidruchtig overvliegende scholeksters en hun gratis voorjaarsconcerten. Een beeld dat vele mensen kan bekoren, van vogelaar tot recreant en van landbouwer tot plattelandsbewoner.

In 1999 werd een natuurinrichtingsproject in het Turnhouts Vennengebied ingesteld dat 541 ha omvat in de gemeenten Merksplas en Turnhout. Hoofddoelstelling van het project betreft het herstel van heiden, vennen en heischraal grasland, met aandacht voor de andere landgebruiksvormen, waaronder landbouw en een inpasbare zachte recreatie. Grondruil gebeurde in overleg met landbouwers, waarna de landbouwencaves binnen de ecologisch meest gevoelige deelzones konden en kunnen worden heringericht.

Binnen het ruilverkavelingsproject Merksplas werd gekozen voor een open, nat weilandbeheer aan de depressie van de Druytsloop tussen de Veldenstraat en de Pampaweg.

Waar? Wanneer? 9.00u BC De Klapekster

Verantwoordelijke: Luc Van Dun (0473 37 52 87)

Organisatie: NP Markvallei

Dinsdag 13 maart :

VERGADERING DAGELIJKS BESTUUR

Waar? Wanneer? 20.00u BC De Klapekster
Verantwoordelijke: Drej Oomen (0476 53 58 44)
Organisatie: NP Markvallei

Vrijdag 16 maart :

DEADLINE BIETEUTJE

Artikels mogen doorgemailed worden naar
verschraegen.wim@telenet.be

Verantwoordelijke: Wim Verschraegen (03 314 47 75)
Organisatie: NP Markvallei

Zaterdag 17 maart :

BEHEERSWERKEN ASCHPUTTEN

- Exotenbestrijding,
- Deels kappen van houtkant
- Maken van stijlkanten voor insecten.

Meebrengen? Handschoenen, spade, zaagje, snoeischaar, ...
Waar? Wanneer? 9.00u dienstingang De Mosten
Verantwoordelijke: Bart Hoeymans (0479 79 93 61)
Organisatie: NP Markvallei en JNM Markvallei

Dinsdag 20 maart :

GRONDIGE KUIS

Vandaag halen we de dweilen, sponzen, bessems, wasdoeken, zjeemvellen en aftrekkerkes weer boven. Iedereen welkom op onze grondige kuis.

Waar? Wanneer? 9.00u BC De Klapekster
Verantwoordelijke: Chris van Boxel (0474 37 96 66)
Organisatie: NP Markvallei

Dinsdag 20 maart : DEADLINE INDIENEN FOTO'S WILDE BLOEMEN

Het volgende thema van de fototentoonstelling in de Klapekster zijn 'wilde bloemen'. Deze kunnen in hoge resolutie doorgestuurd worden naar verschraegen.wim@telenet.be. De tentoonstelling loopt van april.

Verantwoordelijke: Wim Verschraegen

Organisatie: NP Markvallei

Zondag 25 maart : FOTOWERKGROEP IN DE HALSCHE-BEEMDEN

De Halsche-Beemden is bekend om zijn vochtige graslanden met zijn voorjaarsbloeiërs zoals Bosanemoon, Slanke Sleutelbloem, Muskuskruid, Speenkruid en Dotterbloem. Vooral de macrofotografie van deze bloemen zal aan bod komen.

Waar? Wanneer? 9.00u infobord Halsche-Beemden

Verantwoordelijke: Wim Verschraegen (03 314 47 75)

Organisatie: NP Markvallei

Vrijdag 30 maart : CURSUS STERREN KIJKEN

Waar? Wanneer? 20.00u BC De Klapekster

Verantwoordelijke: Luc Van Dun (0473 37 52 87)

Organisatie: NP Markvallei

Zaterdag 31 maart : EARTH HOUR

In het kader van Earth Hour organiseren we een filmavond. Met, "Smakelijk eten!" levert Walter Grotenhuis zijn bijdrage aan de bewustwording, dat de mens vooral van de natuur neemt en niet geeft. Kookprogramma's zijn hot en met deze prachtig film nog "hotter".

Waar? Wanneer? 20.00 BC De Klapekster

Verantwoordelijke: Koen Verschueren

Organisatie: NP Markvallei en Velt Noorderkempen

Dinsdag 10 april :

VERGADERING VERENIGINGSWERKING

Waar? Wanneer? 20.00u BC De Klapekster
Verantwoordelijke: Bruno Vande Wiele (0478 64 16 29)
Organisatie: NP Markvallei

Zondag 15 april :

ZONDAGSWANDELING KELSDONK

Kelsdonk is een natuurgebied van Staatsbosbeheer in de gemeente Etten-Leur. Het gebied is ongeveer 250 hectare groot.

Kelsdonk is een voormalige waterbergingsboezem van de Mark. Het bestaat uit laag grasland met zogenaamde frikken; smalle stroken bos met daar omheen veel water. In de winter verblijven hier veel eenden en ganzen, terwijl in het voorjaar typische weidevogels als grutto, wulp, kluut en kievit waarneembaar zijn. Om de vogels goed te kunnen bekijken is een vogelkijscherm aangelegd.

Waar? Wanneer? 8.30u Vredesboom Meer
Verantwoordelijke: Jack Govaerts (03 315 71 85)
Organisatie: NP Markvallei

Zaterdag 28 april tot 1 mei :

WEEKEND TEXEL

Texel is het grootste van de Nederlandse Waddeneilanden. Met een prachtig rode vuurtoren, een aantal gezellige dorpjes, de natuur van de Sluftervallei, een groots duingebied, ... is dit een heerlijk wandel- en fietseiland! Beleef het mee!!

(... en breng je (klein)kinderen mee.)

Inschrijven bij Ria Van Aelst (ria.vanaelst@telenet.be of 03 315 74 41) voor 1 april.

Organisatie: NP Markvallei

PADDENSTOELENWANDELING

16/10/2011

Schitterend nazomerweer, tijd om een heerlijke wandeling te maken. Deze weken maakt de natuur zich op voor de winter. Onder de bomen wordt de bodem al bedekt met een kleurrijk deken van herfstbladeren. De hoogste tijd om op zoek te gaan naar paddenstoelen en zo dachten wij er niet alleen over. Er was een grote opkomst van belangstellenden, wel zeker 40 man en onder leiding van Bart Royens en Jack Govaerts trokken we de natuur in en gingen we op pad.

Paddenstoelen zijn zo boeiend door hun verscheidenheid. Je hebt er eetbare, giftige en zelfs dodelijk giftige, zoals de Groene knolamaniet. En dan de soorten plaatjeszwammen, buisjes- en gaatjeszwammen, stekel- en trilzwammen, en nog zoveel meer. Ze kunnen zowat overal voorkomen op de bodem, dan weer op levende en op dode bomen, op stronken, takjes, dennenkegels, enz, enz, Teveel om op te noemen. En dan hebt je ze nog in alle vormen en kleuren van piepklein tot reuzenbovisten. Dus voor elk wat wils.

In de dreef was iedereen al op zoek naar ze. Dat was wel leuk om te zien. En er werden al direct de eerste exemplaren gespot: Aardappelbovisten, Russula's en ook Zwavelkoppen. We wandelden richting Bootjesven, dat er nu prachtig bijlag in het herfstzonnetje. Wat verder zagen we de Gesteelde lakzwam en de Blauwvoetstekelzwam, allebei

Blauwvoetstekelzwam (foto : Pros)

zeldzaam. De laatste was al een ouder exemplaar, maar toch de moeite waard hoor!

Zo gingen we maar verder en vonden we op een eik wel vier stuks van de Eikhaas. Prachtig! Dan op een boomstronk nog een Reuzenzwam en Prachtvlamhoeden. Deze laatsten hadden hun naam niet gestolen en zijn inderdaad héél mooi. En dan voor de kinderen de paddenstoel bij uitstek, de Vliegenzwam, de kabouterpaddenstoel rood met witte stippen...

We wandelden langs de dreven achter de Klapekster, blokje rond eigenlijk en zo konden we nog genieten van Mosklokjes, Franjehoedjes, Mycenas, Gele trilzwam en allen om ter mooist. Zo bereikten we weer de Klapekster. Het was een boeiende en leerrijke tocht en ik denk wel voor iedereen.

Bedankt Jack en Bart voor jullie aangename en deskundige uitleg en hopelijk tot een volgende keer.

Groetjes Louisa.

VALLEI VAN DE BOLKSE BEEK

11/12/2011

Afspraak aan Bolks Heike voor een late herfstwandeling of toch beter de eerste winterwandeling. Het had 's nachts lichtjes gevroren en nu was alles mooi berijpt en lag er zelfs een dun laagje ijs op de waterplassen. 't was wel wat koud, maar toch kwam er een mooi groepje natuurliefhebbers opdagen.

Onze gids was de Bruno (nog wel met een slaperige kop van het natuurpuntfeest te Gent). Aan het kapelletje gaf hij wat uitleg. Bolk

bestaat al sinds de Middeleeuwen. Het is een gehucht van Rijkevorsel.

(foto : Pros)

Het cafeetje heeft een lange geschiedenis. In de oorlog kwamen hier de verzetsstrijders bijeen. Het lag ook op een smokkelroute waar geschiedenis is geschreven.

En dan op pad langs de Koestraat naar de vallei van de Bolkse Beek. Het gebied wordt door het ANB beheerd sinds 2006. De Bolkse Beek was een van de meest vervuilde beken in de regio, maar er is nu al veel verbetering. Wat ik zo mooi vind, is dat hij nog zo meandert. Er is niets aan rechtgetrokken. Het was wel mooi onderweg. De rode gloed van de zon achter de wolken, de rijm op de velden, kale takken op de achtergrond. Het had wel iets speciaals.

En zo kwamen we aan een poel. Er zit daar veel Karper en Brasem op. Vandaar het rare kleurtje van het water. In de zomer kan je de Metaalglanslibel spotten en hier bloeit dan Melkeppe, Zwart tandzaad en Koekoeksbloem. Aan de andere kant nog een echt relict landschap, een weidelandschap gelijk vroeger. Het wordt begraasd met op 2ha 2 koeien. Nu groeit er ook Pitrus in.

Verder langs een oud bos met veel Adelaarsvaren in de lente opgesmukt met Bosanemonen, Speenkruid en Witte klaverzuring. Dus een moment om nog eens terug te komen kijken. Hier huizen ook veel verschillende spechten soorten, zelfs de Zwarte specht heeft hier zijn

territorium.

In de vallei is het een zeer afwisselend landschap : bossen , velden, weiden en we genoten van al dat moois met mooie paddenstoeltjes, reeën die weg spurten, een Buizerd hoog in de lucht en in de verte de kerk van Hoogstraten. Door de Langevoort het laagst gelegen punt van Rijkevorsel, zo'n 20 meter boven de zeespiegel, lopen we verder. Hier vloeit de Bolkse beek en de Mark samen. In de winter kan het wel eens wat wateroverlast veroorzaken.

Via de witte dreef met Berk en Beuk gaan we zo stilaan terug naar het Bolks Heike. Het was een schitterende wandeling. Bedankt iedereen voor het fijne gezelschap en vooral aan Bruno en Jack. Hopelijk tot een volgende keer.

Groetjes Louisa.

TEVREDENHEIDSENQUETE BC DE KLAPEKSTER

De afgelopen periode kon je in de Klappekster een kaartje invullen met jouw mening over het bezoekerscentrum. Dit zijn de resultaten:

	🙄	😐	😊	😄
Vriendelijkheid medewerker			2.5%	97.5%
Tentoonstelling			15%	85%
Informatie over het natuurgebied			13.6%	87%
Informatie over Natuurpunt			8%	92%
Aanbod activiteiten			11%	89%
Openingsuren	7.5%	13%	23.5%	55%
Drankgelegenheid		2.5%	2.5%	95%
Vond/kreeg je een antwoord op je vragen?				100%

VRIENDEN VAN DE NATUUR

Ourcq

Van de ijsbreker die loskomt van de kade
schieten scheuren door de ijslaag,
van de ene oever naar de andere
trilt het schip en kruit het ijs,
tot diep in het kanaal helt de oppervlakte
en bolt en splijt, verkruimelt en smelt.

Nu zichtbaar
hoe zwaar een zwaan moet zijn.
Fors als zijn buik en vliespoten
is het ijs, niet wit maar transparant.
Waar hij staat, ligt
een laag water.

Iemand schept ijs uit de fontein.
Iemand stapelt tegels in een krat.
Iemand haalt de brug op.

De ijsbreker nadert
de zwaan staart onafgebroken.

Erik Lindner

VOGELS VOEREN EN BELOEREN

4-5 FEBRUARI 2012

Het meest spectaculaire resultaat vorig jaar was dat de vink de huismus van de eerste plaats als talrijkste vogel op de voederplaatsen verjaagde! De eerste keer in elf jaar tuinvogeltellingen dat dit op nationaal vlak gebeurde!

Zijn we klaar voor nieuwe verrassingen? Zorg dan dat je snel de brochure “Vogels Voeren en Beloeren 2012” in huis haalt. Je kan de folder meenemen in bezoekerscentrum De Klapekster, maar als lid heb je de folder ook samen met het Natuur.blad mogen ontvangen.

Om de actie in de kijker te plaatsen organiseert Natuurpunt Markvallei op zondag 5 februari, vanaf 14.00u, een activiteit rond de actie. Iedereen mag dan vogelnestkastjes komen timmeren (10 euro/stuk) en/of voedertaarten komen maken (4 euro of 6 euro / stuk). De actie loopt in samenwerking met KWB Wortel en wordt georganiseerd aan de Klapekster. Info: bc.deklapekster@natuurpunt.be

ANKONA-ONTMOETINGS DAG

11 FEBRUARI 2012

Naar goede gewoonte organiseert de Antwerpse Koepel voor Natuurstudie (ANKONA) haar ontmoetingsdag elk jaar op de tweede zaterdag van februari. Net zoals de twee vorige edities wordt deze editie samen georganiseerd met het departement Biologie van de Universiteit Antwerpen (UA).

Deze dag is het uitgelezen moment om collega-natuurlijkhebbers te ontmoeten en nieuwtjes uit te wisselen. De 15de editie heeft plaats op **zaterdag 11 februari 2012** op de UA-Campus Groenenborger (Groenenborgerlaan 171, 2020 Antwerpen) en start om 9u30.

Het thema van deze dag is **‘Klimaatverandering: tendens van inheemse naar uitheemse soorten?’**.

Het programma ziet er alvast veelbelovend uit!

Klassiek hebben in de voormiddag workshops plaats en in de namiddag worden de lezingen in plenum georganiseerd. We maken ook deze keer weer gebruik van de ‘bioruimte’ (microscopiezaal en pc-lokaal in kelderverdieping) zodat we praktische workshops kunnen organiseren. Het volledig programma kan je vanaf midden december op de ANKONA-website (www.ankona.be; rubriek ‘ontmoetingsdagen’ en ‘kalender’) raadplegen.

Hierbij een selectie uit de meer dan 15 lezingen die worden gegeven:

- Monitoring van exotische spinnen in Vlaanderen: 1976-2011
- INVEXO-project - bestrijding van de stierkikker of brulkikker
- Sieralgen en kranswieren, lastige neofyten of immuun voor klimaatverandering?
- Werkgroep bladmineerders en haar activiteiten
- Korstmossen inzetbaar als biothermometers voor het KMI?

- Evolutie van de vissamenstelling in de Schelde (provincie Antwerpen)
- Het verdwijnen en terugkeer van de Europese bever
- Label streekeigen planten ‘Plant van hier’ - Wat wordt verstaan onder herkomstgebieden van autochtoon plantmateriaal?
- Milieuzorg-Op-School (MOS) is ook ‘Natuur op school’!
- Eetbare insecten in Europa: een stand van zaken
- Meer toegankelijk communiceren over biodiversiteit. Hoe doe je dat?
- Effecten van experimentele klimaatopwarming op exotische vs. inheemse plantensoorten
- Een overzicht van microscopische technieken - een dwarsdoorsnede door het leven

Kort na de middagpauze is er nog de klassieke ‘korte berichten’-rubriek waarbij iedere organisatie of vrijwilliger een item kort kan komen toelichten dat verband houdt met natuurstudie.

Gedurende de dag kan je info- en boekenstands van diverse verenigingen bezoeken. Tijdens de middag worden er natuurfilms van Vlaamse bodem getoond.

Deelname is gratis, maar vooraf inschrijven is verplicht en kan **t.e.m. 4 februari 2012**.

Inschrijven doe je bij voorkeur digitaal via de ANKONA-website: www.ankona.be (rubriek 'ontmoetingsdagen' en 'kalender')

Meer info:

Koen Cuypers, Dienst Duurzaam Milieu- en Natuurbeleid

Tel. 03 240 59 88; e-mail: ankona@admin.provant.be

Wens je op de hoogte te blijven over alles wat met natuurstudie te maken heeft in de provincie Antwerpen? Abonneer je dan op het gratis ANKONA-tijdschrift ‘ANTenne’ (via www.ankona.be; rubriek ‘nieuwsbrieven’)

NATUURPUNT MARKVALLEI

GOES VELT

Samen op weg naar een natuurlijke ecologische tuin en leefwijze...

Zondag 4 maart 2012: Snoeiles 'Grootfruit'

Na de theorieles over het telen van grootfruit in oktober 2011 gaan we nu naar buiten om, onder leiding van lesgever Dirk Govaerts, te leren hoe en waarom we vruchtdragende bomen snoeien. Neem een scherpe, schone snoeischaar mee om het geleerde direct in de praktijk toe te passen.

Zaterdag 31 Maart 2012 : Filmavond "Smakelijk eten".

Met, "Smakelijk eten!" levert Walter Grotenhuis zijn bijdrage aan de bewustwording, dat de mens vooral van de natuur neemt en niet geeft.

Terwijl een heerlijke maaltijd bereid wordt, volgt de filmmaker Walter Grotenhuis het spoor van de ingrediënten en toont de gevolgen van deze voedselproductie op de omgeving.

Een wereld aan voedsel ligt het hele jaar door op ons bord en verandert de wereld. Voedselgroepen als fruit en vlees reizen de hele wereld rond en liggen toch voor een betaalbare prijs in de rekken. De wereld is onze supermarkt geworden.

Wat termen uit de film:

Voedsel, een dagelijkse behoefte.

Waar komt ons voedsel vandaan?

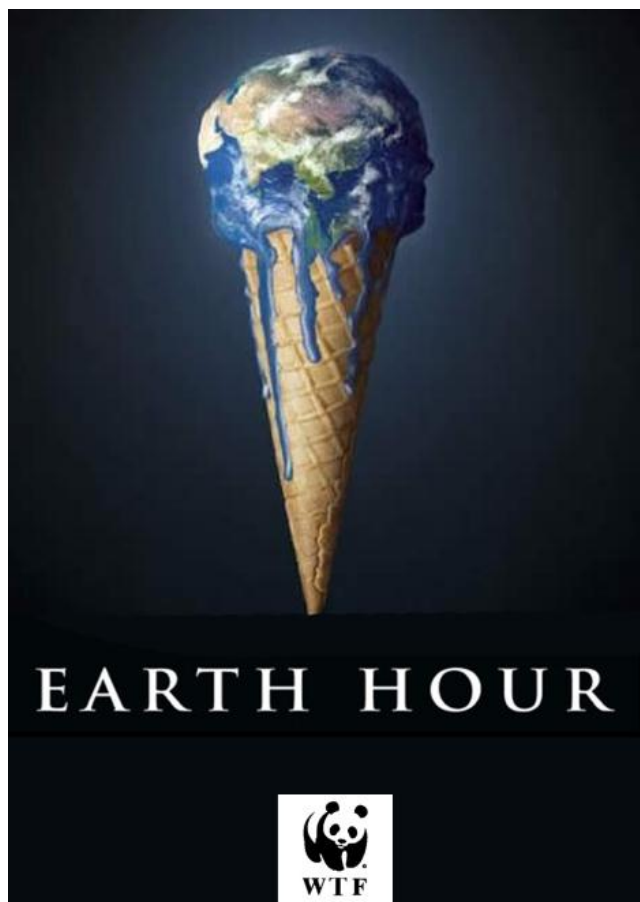
Door welke handen is het gegaan?

Wie heeft er aan verdiend?

Wat is de echte prijs van ons voedsel?

Smakelijk eten.

EARTH HOUR

31 maart, 20 uur...

Over de hele wereld worden symbolisch een uur lang alle lichten gedoofd om aandacht te vragen voor de klimaatopwarming en de desastreuze gevolgen. Natuurpunt Markvallei doet mee. We doven de lichten...

... en vertonen om 20 uur een film in de Klappekster. Maar deze keer doen we het niet alleen.

Samen met Velt Noorderkempen organiseren we een avondje in het teken van ons voedsel.

Bovendien hebben we net voordien de fantastische tentoonstelling van Lieve Blanquaert geopend.

NIET AARZELEN, NU DOEN!

Er zijn heel wat van onze leden die bij het begin van het nieuwe jaar hun lidmaatschap “moeten” vernieuwen. Vanuit de mensen die instaan voor de opvolging hiervan komt de vraag om niet uit te stellen.

Het aantal leden is voor onze vereniging heel belangrijk. Hoe meer gezinnen aansluiten, hoe groter onze slagkracht wordt en hoe meer financiële middelen we ter beschikking krijgen om onze doelstellingen waar te maken. We mogen ons de laatste jaren verheugen in een steeds groter wordend ledenaantal, alleen kost het enorm veel energie om dit ledenaantal op peil te houden. Gelukkig kiezen steeds meer mensen voor domiciliëring.

Je lidmaatschap verlengen is eenvoudig.

Domiciliëring

Elk jaar wordt je lidgeld automatisch afgehouden van je rekening. Je kan op twee manieren een domiciliëring aanvragen.

- Loop even langs in de Klapenster (Kolonie 41 in Wortel), we brengen het graag voor u in orde.
- Via de telefoon of e-mail: Bel naar 015-29 72 20 of mail naar info@natuurpunt.be. Zeg dat je je lidmaatschap wil vernieuwen of verlengen via domiciliëring en geef je naam, adres en indien mogelijk je oude lidnummer door. Je ontvangt dan een foldertje met een domiciliëringsformulier.

Overschrijving

Ben je principieel tegen domiciliëring, dan hebben we daar respect voor en mag je gewoon (jaarlijks) een overschrijving doen. Schrijf 24 euro over op rekening 230-0044233-21 van Natuurpunt, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen, met vermelding "Hernieuwing + je vroegere lidnummer". (IBAN: BE17 2300 0442 3321, BIC: GEBABEBB).

HEEL VEEL DANK!

WELKOM in het bezoekerscentrum **DE KLAPEKSTER**

Elke zondag open vanaf 13 uur tot 18 uur
Donderdag, vrijdag en zaterdag open vanaf 13 uur tot 17 uur

verenigingslokaal NP en JNM Markvallei
drankgelegenheid/terras
Jan Spannenburgmuseum
bezoekersruimte
tentoonstellingen
cursussen
lezingen
vergaderingen

Contact

Natuurpunt :	Drej Oomen	–	03 315 02 45
De Klapekster :	Koen Verschueren	–	03 314 24 15
Medewerkster :	Chris van Boxel	–	03 383 02 08 (tijdens openingsuren) of 0474 37 96 66

DE AVONTUREN VAN CHOUFKE

Ik bedankte hen hartelijk met een dikke kus voor de vrouwen, een bak zelfgebrouwen La Chouffe voor de papa en zette mijn zwerftocht verder in oostelijke richting...

Choufke

Zo eindigde het vorige verhaal van Choufke...
Sindsdien ontbreekt elk spoor.

Choufke heeft een volle witte baard. Hij is ongeveer 15 cm groot en eerder klein en gedrongen gebouwd.
Choufke droeg op het moment van de verdwijning een donkerblauwe broek met bruine schoenen, een lichtgroene jas en een rode kaboutermuts.

Weet u waar Choufke is, of waar hij momenteel verblijft? Neem dan contact op met de plaatselijke redactie van het Bieteutje.
Ook aan Choufke zelf wordt gevraagd om zichzelf te melden of contact op te nemen om familie en vrienden gerust te stellen.

SNAKEN VAN DE NATUUR

Mist

Wat zo mooi is
aan mist,
is dat hij
boom voor boom
zachtjes
uit het landschap
wist.

Mist kan soms
ineens opkomen.

Daarnet zag je
nog die boom,
nu is hij plots
vermist.

Geert De Kockere

Piniteut

Inhoud

Woordje van de voorzitter

Terugblik

Amfibieën bedreigd!

Wist je dat?

Sekiesa? Stef Bastiaensen!

Sam de Kamsalamander

Woordje van de voorzitter

Sneeuw, waar blijft de sneeuw nu toch? Het is nu midden december en nog altijd geen witte sneeuw. Hopelijk valt hij snel. En wie weet kunnen we zo een winters wit sinterkerstklaasfeestje vieren dit jaar met JNM in Wortel. Als er iemand weet hoe je België het snelst kan bedekken in een wit tapijt ... alle tips welkom.

En moest er nu toch geen sneeuw liggen? Niet getreurd, deze piniteut is lekker dik. Zo kan er menig uurtje aan worden gependend aan de haard met een lekkere warme chocomelk. Speel ook Sherlock Holmes en los het nieuwe raadsel van Sam de Kamsalamander op en win fantastische prijzen!

Een nieuw jaar start er in januari en de vooruitzichten zien er heel mooi uit. Heel wat leuke activiteiten staan er op het programma. Zoals de combiactiviteit met afdeling Akerland naar het Afrikamuseum, de Zeelandtocht en vetbollen/nestkasten maken. Oud-leider Stef fietste door Canada en ook hij komt af om zijn ervaringen te vertellen. Er staat een heel divers menu van activiteiten op het programma, dat smaakt zeker.

Voor de ini's staat er nog een heel leuke ini 5 daagse op de Kalmthoutse heide op het programma. Zeker inschrijven en maak kennis met leeftijdsgenoten van heel de provincie Antwerpen op dit ubercool super lang weekend!

Geniet nog allemaal van die deugdgoedde vakantie, prettige feestdagen en tot op de volgende activiteit.

Uw voorzitter
Arnold Wittenberg

Terugblik

Startdag

De startdag was uitermate geslaagd! Ondanks het veranderlijke weer was er een geweldige opkomst. De leiding keek eerst met grote ogen toe wanneer er steeds meer kinderen vroegen of de JNM-startdag aan de Kuip van start ging, maar al snel nam de goesting het over van de verrassing en kon het nieuwe JNM-jaar inderdaad beginnen aan de kerk van Minderhout. Na een namenrondje en een korte fietstocht kwamen we aan in de vallei van het Merkske. Hier werd de groep in drie kleinere delen opgesplitst, die elk iets anders gingen doen. De eerste groep nam de kwaliteit van het water onder de loep en trachtte deze te verbeteren, wat bij enkelen verrassend goed lukte. De tweede groep verdiepte zich al spelenderwijs in de wereld van de bomen. De laatste groep nam dan weer de overwoekering van de Reuzenbalsemien (een vreselijke exoot) onder handen en bevrijdde een klein deel van de Hoogstraatse natuur van diens tirannie. Na een touwenparcours, waarbij er zorgvuldig op gelet werd dat niemand de zaden van voornoemde exoot verspreidde, kon iedereen genieten van een heerlijk stuk zelfgebakken cake, het was heerlijk Tinne, onthouden voor het kamp!

De leiding was even onder de indruk toen bleek dat het ledenaantal bijna was verdubbeld op de startdag. Zou de spectaculaire broodzakkenactie hier iets mee te maken hebben?

Bezoek aan het arboretum

Het belooft een mooie dag te worden, wanneer de leden druppelsgewijs aankwamen op de plaats van afspraak. Wanneer iedereen er was, nam Jan Oprins, de man achter het arboretum, ons mee op een tocht door het bos, waarbij er een beekje overgestoken werd over een niet erg stabiel uitziend brugje. Desalniettemin vielen er geen gewonden en vertelde Jan ons verschillende wetenswaardigheden over het bos, de ene al meer waar dan de andere. Daarna kwamen we terug in de open lucht en werden we rondgeleid in het eigenlijke arboretum, waar vooral bamboe, ginkgo en verschillende bloemen gekweekt worden. Jan kwam met verschillende interessante feiten op de proppen. Zo groeit bamboe bijvoorbeeld aan een razendsnel tempo en bestaan er naaldbomen met bladeren. Na de exotische aanplantingen, kwamen we ook in een inheems sprookjeslandschap terecht, waar een vierseizoenentuin wordt aangelegd en spectaculaire klimbomen de leiding even terug naar hun kindertijd bracht. Dit was echter ook het einde van de rondleiding. Na dan nog een wedstrijdje determineren en verschillende rondjes kiekeboe was het weer tijd om naar huis te gaan.

Willem had het erg naar zijn zin in het arboretum.

Dropping

De dropping was zeker een activiteit om niet snel te vergeten. De piepers kwamen als eerste op de bestemming aan. De fotozoektocht bleek moeilijker dan verwacht, toen men begreep dat de dingen er overdag toch ietsje anders uitzien dan 's nachts. Gelukkig zijn onze piepers goede speurneuzen en vonden ze zonder al te veel moeite de weg naar het gezellige kampvuur en de lekkere chocomelk. Bij de ini's verliep het ook niet van een leien dakje. Een verkeerde afslag kan grote gevolgen hebben tijdens een dropping, maar (mits wat hulp) konden ook de ini's genieten van een beker warme chocomelk. Hoewel het redelijk laat geworden was, konden de leden er 's morgens niet vroeg genoeg uit, tot lichte ergernis van de leiding, die wakker geschud en geroepen werd. Niets aan te doen. Na een lekker ontbijt was er nog even tijd om zich helemaal los te smijten in de speeltuin van de mosten. Ook dit was een geslaagde activiteit!

Paddenstoelenwandeling

Enkele weken later stond de paddenstoelenwandeling op het programma, naar aanleiding van de zwamdag van JNM Nationaal. Het begon al iets kouder te worden, maar in warme trui en met handschoenen aan gingen we toch op pad, in het kielzog van de ervaren Jack Govaerts. Het was even zoeken naar de eerste paddenstoel, maar eenmaal die gevonden was, leek de rest als, nu ja, paddenstoelen uit de grond te schieten. De waarnemingenlijst werd alsmear langer. Het herfstlandschap van Wortel Kolonie zorgde voor de nodige gezelligheid. We zagen zwammen en paddenstoelen met de vreemdste namen. Dodemansvinger, moederkoren, eikhaas (die van ver regelmatig verward wordt met een echte haas), prachtvlamhoed, dennenmoorder en koeienboleet (alstublieft Tinne) zijn er maar enkele voorbeelden van. Na de lange maar interessante en plezierige tocht, genoten enkelen van ons nog even na van een verdiende tas chocomelk in de Klapekster.

Samen met Jack (en onder goedkeurend oog van Lysander) gaat Ward op zoek naar de naam van die ene paddenstoel.

Beheerswerken

Omdat het niet altijd natuurstudie of spel hoeft te zijn, gingen we op 19 november de natuur een handje helpen. Samen met Natuurpunt verzamelden we in de Halsche Beemden om de ‘Lage Beemd’ vrij te maken van het afgemaaide hooi. Hierdoor zouden de beekjes het water gemakkelijker kunnen afvoeren. Het was wel oppassen geblazen voor de tientallen kikkers die maar net op tijd wegsprongen voor onze rieken en hooirijven. Na het werk was het tijd voor een tochtje waarna we voor de moeite werden beloond met een tas erwten- of tomatensoep. Ik kijk alvast uit naar de volgende beheerswerken. Jij komt toch ook?

Daan maakte speciaal voor de Piniteut volgende interviews tijdens het werken.

Daan: Meneer, wat bent u precies aan het doen?

Jasper: Ik ben beheerswerken aan het doen, Daan.

Daan: En wat is dat precies, meneer?

Jasper: Wij zijn nu maaisel aan het afvoeren, zodat de grachten het regenwater kunnen opvangen en dat er in de rest van de grond geen regenwater terechtkomt.

Daan: En is dat goed voor inheemse dieren, of uitheemse dieren?

Jasper: Ja, want door het grondwater groeien er hier zeldzame plantjes, die typisch zijn aan deze streek. Onder het maaisel dat wij

opstapelen aan de rand van het bos kunnen trouwens ook amfibieën en andere dieren schuilen voor hun winterslaap.

Daan: Welke amfibieën zijn dat?

Jasper: De kikkers, die hebben we al heel veel gezien, bruine kikkers, salamanders, ...

Daan: En welke salamanders bijvoorbeeld?

Jasper: De kamsalamander onder andere.

Daan: Is die zeldzaam, meneer?

Jasper: Die is bedreigd, ja.

Daan: Ok, hartelijk dank voor dit interview.

Daan: Ik zit hier naast Koe... euhm, Tinne Van Aert en ik ga haar nu interviewen: hoe vond u de soep?

Tinne: Oh, hij was zeer lekker.

Daan: En welke soep hebt u gekozen, erwten- of tomaten-?

Tinne: Ik heb gekozen voor tomatensoep.

Daan: Waarom? Vindt u erwten niet zo lekker of zo?

Tinne: Dat is ook lekker, maar ik had meer zin in tomatensoep.

Daan: En hebt u gewoon brood of stokbrood gekozen?

Tinne: Ik heb gekozen voor stokbrood.

Daan: Ok, dank u voor het interview. Dus u hoort het, de soep is heerlijk!

Zo, dat was alles over de voorbije activiteiten. Nu allemaal uitkijken naar het kerstfeestje en de eerste activiteiten van het volgende jaar!

Amfibieën bedreigd!

Door Lysander Fockaert

Een derde van alle amfibieënsoorten over heel de wereld is met uitsterven bedreigd. De grote boosdoener is niet de klimaatsverandering of de mens, maar een organisme dat met het blote oog nauwelijks te zien is.

Klein, maar gevaarlijk

Een schimmel is de oorzaak van deze massa-extinctie (uitsterven van vele diersoorten tegelijk), die niet gezien is sinds de verdwijningstruc van de dinosauriërs. Deze

schimmel,

Batrachochytrium

dendrobatidis (afgekort als Bd), nestelt zich in de

huid van amfibieën en voedt zich daar met keratine, een stof die ook in haar en nagels zit. Omdat larven redelijk weinig keratine in hun huidcellen hebben zitten, zijn zij minder gevoelig voor de schimmel, maar ze kunnen al wel drager zijn. Wanneer ze dan volwassen zijn, kan de schimmel toeslaan en zich verspreiden.

Levensnoodzakelijke huid

De huid is levensnoodzakelijk voor amfibieën. Een groot deel van de zuurstofopname gebeurt namelijk via de huid. Ook uitwisseling van andere stoffen doen ze via dit orgaan (daarom is het steeds belangrijk dat de huid vochtig blijft, je mag een kikker nooit vasthouden met droge handen!). De schimmel zorgt er echter voor dat de huid dikker en ondoordringbaarder wordt. Schadelijke stoffen zullen zich dus in het lichaam opstapelen en bepaalde noodzakelijke stoffen kunnen het lichaam niet binnendringen. Dit zorgt ervoor dat het dier al na twee weken sterft.

Zwangerschapstest

De schimmel is afkomstig uit Afrika. Daar leefde hij samen met de klauwkikker (*Xenopus laevis*), die zich na al die tijd heeft aangepast en dus immuun is voor de schadelijke gevolgen ervan. Deze kikkersoort werd in de eerste helft van de vorige eeuw echter gebruikt voor zwangerschapstests. Op die manier

werd hij over de hele wereld verspreid en de schimmel reisde ongezien mee. Overal waar hij kwam infecteerde deze de plaatselijke kikkerpopulaties waardoor hele meren op enkele weken tijd bezaaid werden met dode kikkerlichamen. Het duurde echter nog lang (tot 1998!) voor de schimmel als oorzaak van de ziekte (chytridiomycose) aangeduid kon worden.

Oud en out?

Amfibieën zijn enorm oude dieren. Ze zijn zo'n 350 miljoen jaar geleden geëvolueerd uit de vissen. In al die tijd hebben ze al verschillende massa-extincties overleefd. Het feit dat hun aantallen momenteel zo sterk achteruitgaan is dus reden tot bezorgdheid.

Doordat amfibieën zo gevoelig zijn voor veranderingen in de omgeving (omwille van hun doorlaatbare huid) spelen ze een belangrijke rol als milieu-indicatoren. Milieu-indicatoren zijn soorten die aangeven hoe gezond een ecosysteem is. Daarnaast hebben amfibieën ook een sleutelrol in de voedselwebben, aangezien ze zowel prooi (voedsel voor reiger enz.) als roofdier (met insecten e.d. als prooi) zijn. Amfibieën zijn echter ook onmisbaar voor de medische sector. Vele stoffen die ze produceren, kunnen namelijk op verschillende manieren gebruikt worden (zoals bijvoorbeeld de klauwkikker voor de zwangerschapstests).

Het verlies van deze groep dieren zou dus grote gevolgen kunnen hebben.

Wat nu?

Sinds 1980 zijn al 122 soorten uitgestorven, dat is bijna 2% van alle amfibieënsoorten (het lijkt misschien niet zo, maar dat is erg veel). Binnen honderd jaar zouden daarbij nog eens 3000 soorten (of bijna de helft van alle soorten) van de aarde verdwenen kunnen zijn. In een besmet gebied kan binnen enkele maanden zo'n 80% van de soortenrijkdom verdwijnen. Dringend tijd om hier iets aan te doen dus! In de Verenigde Staten is er een grootschalig project in het leven geroepen, een soort Ark van Noah voor amfibieën. Hierbij worden verschillende onaangetaste individuen van elke soort verzameld. Natuurlijk is er de vraag of die paar individuen het voortbestaan van hun soort kunnen garanderen, maar het is beter dan niets. Ook op andere manieren kan de massa-extinctie een halt worden toegeroepen. Zo kunnen we andere factoren die bedreigend zijn voor amfibieën minimaliseren. Daarom is het belangrijk dat er genoeg aandacht naar natuurbeheer gaat. Ook onze afdeling steekt hier een handje toe. Dit jaar werken we namelijk mee aan het poelenproject van JNM Nationaal, waarbij we de klemtoon leggen op het behoud van de kamsalamander. Deze soort is ernstig bedreigd en staat in Nederland en België op de Rode Lijst (een lijst met bedreigde planten- en diersoorten).

Verspreid over het jaar werken we in verschillende beheer- en natuurstudie-activiteiten rond dit prachtig beestje wiens voortbestaan momenteel aan een zijden draadje hangt.

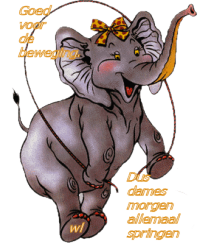
De kamsalamander

Wist je dat?

Bron: <http://www.knups.nl/> en <http://www.digiden.nl/nl/wist-je-dat/dieren>

... olifanten niet kunnen springen?

Als ze dan neerkwamen, zouden ze hun poten kunnen breken.

... de kolibrie de enige vogel is die achteruit kan vliegen?

De vleugels van de kolibrie slaan tot wel 80 keer per seconde. Dit vergt natuurlijk enorm veel energie, het hart van een kolibrie slaat in rust zo'n 1000 keer per minuut (bij mensen is dat gemiddeld slechts 70 keer)!

... de oudste boom ter wereld 4767 jaar oud is?

Deze boom staat in de White Mountains in Californië en heeft dus de eerste en de tweede wereldoorlog, de ontdekking van Amerika, de val van het Romeinse Rijk en de stichting van het Romeinse Rijk meegemaakt. Hij ontkiemde ongeveer tegelijkertijd met de bouw van de pyramides van Egypte.

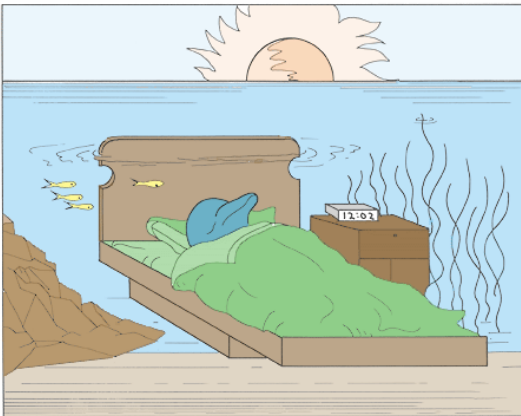

... de strepen van een zebra (naast bescherming tegen roofdieren) ook voor verkoeling zorgen?

Doordat de zwarte strepen de warmte van de zon opnemen en de witte strepen die net weerkaatsen, ontstaat er een temperatuursverschil van wel 10°C tussen de strepen. Dit temperatuursverschil zorgt voor een fris windje.

**... de zandtigerhaai zijn broers en zussen
opeet voor hij geboren wordt?**

De zandtigerhaaimoeder heeft twee baarmoeders waarin ze meerdere jongen draagt. In elk van die baarmoeders eten de jongen elkaar echter op, tot er nog maar één overblijft in elke baarmoeder.

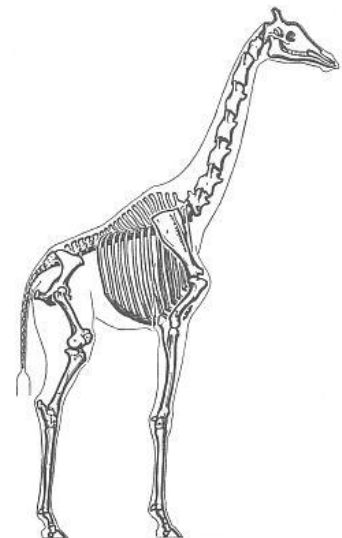

**... dolfijnen en walvissen met één oog
open slapen?**

Zeezoogdieren hebben nood aan slaap, maar ook aan lucht. Aangezien ze steeds naar de oppervlakte moeten komen om te ademen, slapen ze maar met één hersenhelft tegelijk, zo lopen ze nooit het risico om zich te overslapen en vergeten te ademen.

... een giraf net zoveel nekwerfels heeft als jij?

Ze kunnen dan wel tot 5,8 meter hoog worden, toch hebben giraffen net als mensen maar 7 nekwerfels.

... het hart van een blauwe vinvis zo groot is als een kleine auto?

Het ding kan wel 600kg zwaar worden.

**... een kakkerlak zonder hoofd nog 9 dagen kan
blijven leven?**

Daarna sterft hij wel aan hongersnood...

... een krokodil zijn tong niet kan uitsteken?

Waarom weten we ook niet echt, misschien zodat hij die dan zeker niet kan afbijten.

... een worm wel 10 harten heeft?

Een mens heeft 1 hart, octopussen hebben er 3 en een worm heeft maar liefst 5 paren van 2 harten. 10 hartjes dus!

... het oog van een struisvogel groter is dan zijn hersens?

... een mier niet dood kan vallen?

De grote omvang, in vergelijking met zijn gewicht, heeft een grote invloed op de valsnelheid van een mier. Hij zal maximaal met een snelheid van 5km per uur vallen (bij mensen is dat maximaal 200km/uur). Door deze lage snelheid en zijn sterke bouw zal een mier dus elke val overleven.

... de hommelveermuis de kleinste vleermuis ter wereld is?

Het beestje is nog geen 3,5cm groot. De strijd om de titel van kleinste zoogdier gaat tussen de hommelveermuis en de wimperspitsmuis.

Sekiesa? Stef Bastiaensen!

Voor enkelen onder jullie is hij een goede herinnering uit tijden van onbezorgd pieperbestaan en het stoere ini-tijdperk. Voor anderen is hij een korte, maar krachtige aanwezigheid in hun eerste JNM-jaren geweest. Maar voor de meesten zal hij een onbekende zijn. Vandaar dat we de kans niet willen missen jullie aan hem voor te stellen:

Dames en heren, wij presenteren u: Stef Bastiaensen!

Dag Stef, laten we beginnen bij het begin: hoe ben je in de JNM terechtgekomen?

Ik ben op mijn 18 een beetje per ongeluk, via mijn neef, in de JNM terecht gekomen via de volleybal die toen nog wekelijks gespeeld werd. Ik ben wel altijd al geïnteresseerd geweest in de beestjes, dus het kwam toen mooi uit dat die volleyballers ook daar naar keken.

Wat is je leukste JNM-herinnering?

De allereerste tweedaagse op het Markvalleikamp van 2006 in Bohon. Ik denk dan spontaan aan het (niet) slapen in het bos tussen de bramensprinkhanen, het doorsnijden van een watermeloen met een gitaarsnaar, de vele ini's die ziek werden (waaronder uw redacteur en reporter, Lysander), de fietstocht op mijn toenmalige wrakje...

Wat of wie van JNM Markvallei mis je het meest?

De vroegochtendtochten op het afdelingskamp. Dan wordt steeds meteen duidelijk wie “de echte” zijn.

Wat is je lievelingsdier?

De zadelsprinkhaan (Ephippiger ephippiger) in de felgroene vorm (zodat dat zwarte lijntje onder het halsschild net dat beetje meer aandacht krijgt).

Stef op de vroegochtendtocht van het afdelingskamp in 2006

En lievelingsplant?

Rood Guichelheil (*Anagallis arvensis* subsp. *arvensis*), mooi in al haar eenvoud.

Lievelingspaddenstoel?

Ik denk niet dat ik een lievelingspaddenstoel heb.

Wat is je minst favoriete dier? Plant? Paddenstoel?

De teek. Reuzenbalsemien. Ik sta neutraal tegenover paddenstoelen.

Heb je een mededeling/tip voor de Markvalleiers?

Ga zoveel mogelijk mee op nationale kampen, organiseer nationale kampen, werk mee op het congres, ga in het hoofdbestuur, maar blijf actief in de afdeling!

Dankuwel Stef, en tot binnenkort!

Sam de Kamsalamander

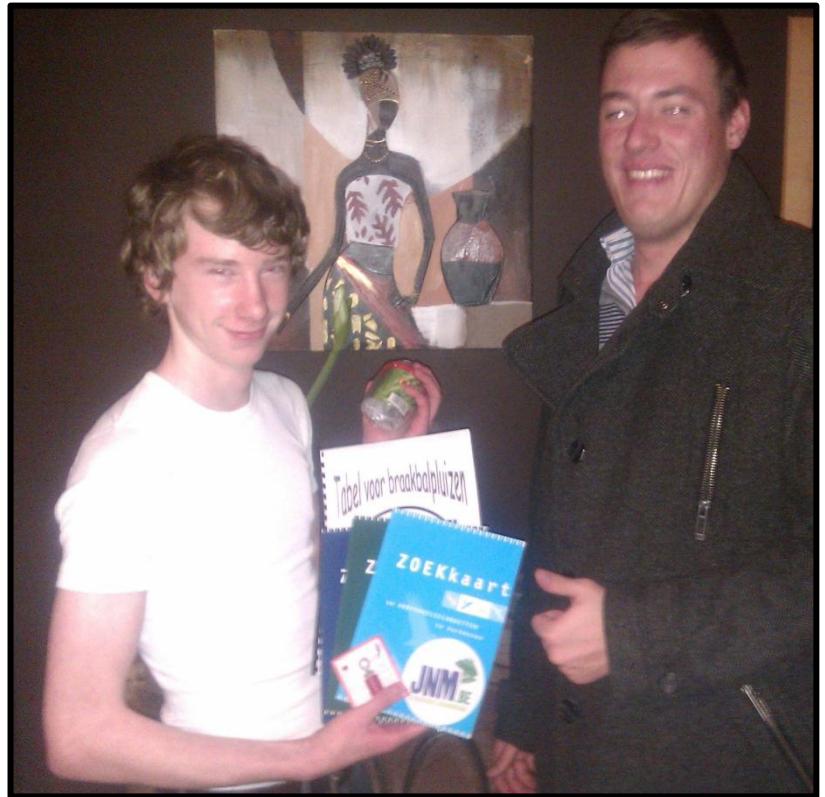
Sam de Kamsalamander, de beste superspeurneus van het dierenbos, plaatste vorige keer een oproep in de Piniteut. Hij vroeg hulp bij het oplossen van het slakkenmysterie. Na enige tijd ontving Lysander, de redacteur van de piniteut, volgende brief, die hij meteen aan Sam toonde:

Beste,

ik heb heeeeeeel lang gezocht en ik ben tot een beslissing gekomen: de verdachte van Sam de Kamsalamander is de zanglijster. Hij ziet er niet gewelddadig uit in onze ogen maar in de ogen (antennes) van een slak is het de devil straight from hell.

Geef Sam de groeten van Remy fockaert.

Sam was verheugd dat hij eindelijk de misdadiger kon grijpen. Remy kreeg uiteraard een mooie beloning voor zijn hulp, overhandigd door de voorzitter van onze afdeling. In zijn prijzenpakket zaten verschillende zoekkaarten, een determinatietabel voor braakballen, een loupepotje én een vogelfluitje. Hiermee zal hij zeker veel plezier beleven op de volgende activiteiten. Ook de andere inzendingen ontvingen een mooie prijs.

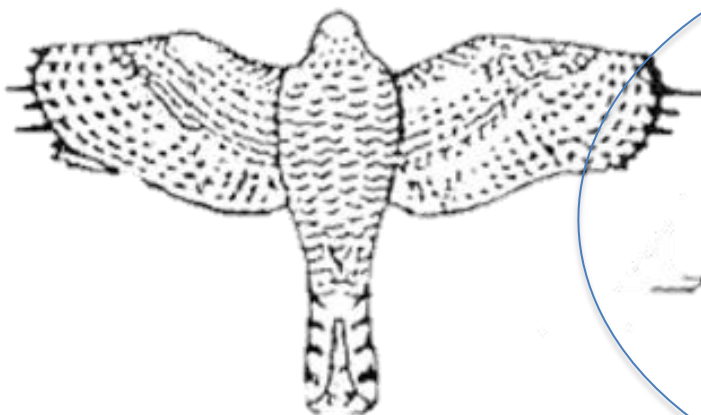
Veel tijd om te rusten had Sam echter niet, want al snel kreeg hij een nieuw mysterie voorgeschoteld. Weet jij naar wie Sam deze keer op zoek is? Stuur het antwoord zo snel mogelijk op naar lysanderfockaert@hotmail.com met vermelding Sam de Kamsalamander en wie weet ben jij de volgende winnaar!

Er liggen hier veel veren op de grond, zo te zien waren ze van een duif. Het lijkt erop dat het arme beest helemaal is kaalgeplukt. Iets verderop zijn nog verschillende plekken met zulke veren.

Ik zie daar aan de kant lange urinstrepen, zou dat een spoor kunnen

Kijk, deze veren heb ik ook gevonden, ze verschillen duidelijk van de andere veren, dus ik vermoed dat ze van de misdadiger zijn.

Bernard de Bever zei me dat hij een vogel zag wegvliegen. Uit wat hij vertelde kon ik deze tekening maken, hij is niet helemaal geslaagd, maar hopelijk helpt hij ons verder. Bernard schatte dat het dier zo'n 60 cm lang was en een spanwijdte had van 120 cm.

JNM Winkel

Ben je al tijden op zoek naar een nieuwe goede verrekijker? Heb je altijd al dat geweldige T-shirt van JNM gewild? Mis je een vlindergids in je excursietas? Wil je een prachtige poster in je kamer hangen? Wil je graag achter de beesten hollen met een professioneel net? Wil je graag meezingen aan het kampvuur, maar ken je de teksten niet? Bezoek dan zeker eens de JNM Winkel op www.jnm.be ('Winkel') en vind er alles wat je nodig hebt!

Voilà, dat was alweer de piniteut!

Brieven, foto's, tekeningen, artikels en nog veel meer mogen altijd opgestuurd worden naar lysanderfockaert@hotmail.com of

Lysander Fockaert (Piniteut)
Pottenbakkersstraat 5
2320 Hoogstraten

Tot de volgende!

JNM kalender

Zondag 22 januari 2012

Knutselen met Koen

PIEP, INI & GEWONE LEDEN

We gaan vandaag een aantal leuke dingen maken voor onze gevederde vrienden. We gaan vetbollen en pindaslierten maken zodat de vogeltjes in onze tuin lekker kunnen smullen. We zien ook al een beetje uit naar de lente en timmeren een nestkastje in elkaar zodat de vogeltjes daarin een lekker warm nestje kunnen bouwen.

Wanneer: Zondag 22 januari van 14.00u tot 17.00u

Waar: De Klapekster in Wortel Kolonie

Meebrengen: Een hamer (voor het timmeren van de nestkastjes, als je die hebt)

Verantwoordelijke: Koen van Aert (koen.v.aert@hotmail.com, 0477 66 66 75)

Zaterdag 4 februari 2012

Piepers in Afrika

PIEP

Vandaag neemt de gids ons mee door Afrika, vanuit de safari-jeep zien we in de verte een kudde olifanten aanstormen. We horen een leeuw brullen, naast de weg liggen botten die hij heeft achtergelaten. Achter ons galoppeert een koppeltje giraffen. Vandaag zien we Afrika in het écht. Doordat het museum zijn deuren sluit eind dit schooljaar zijn ook de kelders van het museum geopend voor publiek! We ontdekken het Afrikamuseum samen met JNM afdeling Akerland.

Wanneer: Zaterdag 4 februari van 8.45u tot 19.00u

Waar: vertrek en aankomst in station Noorderkempem

Verantwoordelijke: Arnold Wittenberg
(arnoldwittenberg@gmail.com, 03 315 00 17)

Meebrengen: 10 euro inschrijvingsgeld (te betalen aan het station), lunchpakket, drinken, buzzy-pass

Opgelet! Inschrijven voor 28 januari door een mailtje te sturen naar Arnold met "ik ga mee naar Afrika!"

Zaterdag 11 februari 2012**Zeelandtocht met JNM Nationaal
INI & GEWONE LEDEN**

Binnenkort is het weer zover! Op 11 februari trekken we er met provincie Antwerpen op uit naar Zeeland. Daar gaan we massaal veel zotte soorten tikken, de frisse lucht opsnuiven en genieten van bangelijke tisten en gekke grieten!

Waar en wanneer: Zaterdag 11 februari

Startplaatsen: 6.30u aan busreizen Poelmans in
Vorselaar - 6.45u aan het station van Herentals -
7.05u aan de achterkant van het station Berchem
Tussen 19.00u en 19.30u zullen we terug zijn

Meebrengen:

Heel warme regen- en windbestendige kledij,
geschikt (waterdicht) schoeisel
+ evt. droge sokken, genoeg eten en (warm)
drinken voor een lange dag, 4 euro
inschrijvingsgeld, ev. excursiemateriaal
(verrekijker, telescoop, vogelgids, strandgids, ...)

Verantwoordelijke: Louize Perdieu (louizeperdieu@hotmail.com -
pac.antwerpen@jnm.be; 0474 33 93 65)

Opgelet! Inschrijven verplicht! Door een mailtje te sturen
naar Louize Perdieu.

Zaterdag 25 februari 2012**Lezing: Stef met de fiets door Canada
PIEP, INI & GEWONE LEDEN**

Onze oud-leider Stef fietste door Canada, een heuse belevenis. Hij komt vertellen over deze berenervaring, jawel, hij kwam ook beren tegen! Voordat Stef gaat vertellen, doen we eerst een stevige wandeltocht en genieten we van de natuur van kolonie.

Wanneer: Zaterdag 3 maart van 14.00u tot 17.00u

Waar: De Klapster in Wortel Kolonie

Verantwoordelijke: Arnold Wittenberg
(arnoldwittenberg@gmail.com; 03 315 00 17)

Meebrengen: Excursiegerief (loupepotje, verrekijker, ...)

Zaterdag 18 februari**Beheerswerken: knotactiviteit**

PIEP, INI & GEWONE LEDEN

Dit jaar voeren we samen met Natuurpunt vier beheerswerken uit. Dit gebeurt elke derde zaterdagvoormiddag, om de drie maanden (dus november, februari, mei en augustus). Februari is traditioneel knotmaand in de JNM. Omdat onze afdeling niet kan achterblijven gaan ook wij bomen knotten.

Wanneer: Zaterdag 18 februari van 9.00u tot 12.00u

Verantwoordelijken: Koen van Aert (koen.v.aert@hotmail.com;
0477 66 66 75)

Zaterdag 17 maart**Zwerfvuilactie**

PIEP, INI & GEWONE LEDEN

Ook dit jaar halen we de handen uit de mouwen en zorgen we ervoor dat het Hoogstraatse landschap een beetje schoner wordt. Dus haal die afvalprikkers uit de kast en sla alvast een voorraad vuilzakken in en dan gaan we samen voor natuur zonder afval!

Wanneer: Zaterdag 17 maart van 9.00u tot 12.00u

Waar: De Klapekster in Wortel Kolonie

Verantwoordelijke: Jasper Adriaensen (adriaensenjasper@gmail.com;
0474 01 56 87)

Maandag 2 t.e.m. vrijdag 6 april**INI-natuur5daagse**

INI

Allertofste ini's,
wij zijn vereerd om jullie uit te nodigen op onze overheerlijkste, avontuurlijkste, natuurlijkste en prettig gestoordste provinciale ini-natuur5daagse ooit!
We gaan ons te pletter amuseren met rakkers van dezelfde leeftijd uit onze buurafdelingen en ongelooflijk hard van de natuur genieten!
In Akerland zijn er prachtige natuurgebiedjes waar we naartoe zullen fietsen om onze portie natuur op te snuiven, ook spel en vertier staat er op het menu (inclusief lekker eten).

Schrijf je zo snel mogelijk in want de inschrijvingen zijn beperkt!
Meer info volgt na inschrijving in de convo, het kampboekje.

Wij zien er al naar uit!

Louize, Thijs, Arnold, Jody, Judith, Veronica, Mara, Stijn, Steijn, Wim, Nik en Pieter

Waar en wanneer: Op 2 april fietsen we in fietscaravaan naar naar Akerland! Let op: bagage moet je zelf kunnen meenemen op de fiets. We komen terug op 6 april. Exacte uren volgen bij inschrijven. We logeren in het lokaal van afdeling Akerland, Villa Agusta, Bondgenotenlei , 2930 Brasschaat.

Verantwoordelijken: Tinne (tinne_vanaert@hotmail.com; 0471 18 86 64) en Arnold (arnoldwittenberg@gmail.com – 03 315 00 17)

Opgelet! Inschrijven met een mailtje naar Louize Perdieus, (louizeperdieus@hotmail.com) en stort na bevestiging €35,00 op rekeningnr 651-1433312-46 op naam van Stijn Segers. Voor alle vragen betreffende de fietscaravaan contacteer Arnold of Tinne van Markvallei.

Vrijdag 13 t.e.m. zaterdag 14 april

**Nacht van de kamsalamander
PIEP, INI & GEWONE LEDEN**

Het is hoog tijd om dit bedreigde beestje eens van dichterbij te bekijken. Na al onze inspanningen om zijn habitat te verbeteren, gaan we eindelijk kamsalamanders spotten. Waarneming gegarandeerd!

Wanneer: Vrijdag 13 april tot zaterdag 14 april (tijden worden nog meegedeeld op de site)

Waar: De Klapekster in Wortel Kolonie

Verantwoordelijke: Jasper Adriaensen (adriaensenjasper@gmail.com; 0474 01 56 87)

Meebrengen: Laarzen (ook bij goed weer!), zaklamp, slaapgerief, regenkledij

BEHEERDERS NATUURGEBIEDEN

HALSCHE BEEMDEN (MIND.) ASCHPUTTEN (MEER) FRANKENBERG (MEER) PATERSWIEL (MEERSEL-DR.)	Bart Hoeymans Leemakker 7 - 2320 Hoogstraten ☎ 0479 79 93 61 bart.hoeymans@hotmail.com
LANGE BEEMDEN (HOOGS.)	Stijn Leestmans (zie hoger)

CONTACTPERSONEN WERKGROEPEN

ZOOGDIEREN Dimitri Van Pelt Moerstraat 48 – 2320 Hoogstraten ☎ 0476 90 72 49 dimitri.vanpelt@ua.ac.be	PLANTEN Jack Govaerts Donckstraat 12 - 2321 Meer ☎ 03 315 71 85 jack.govaerts1@telenet.be
ONGEWERVELDEN Bart Hoeymans - zie hoger	AMFIBIEËN, REPTIELEN EN VISSSEN - Bart Hoeymans - zie hoger
VOGELS Stijn Leestmans - zie hoger	NATUURFOTOGRAFIE Wim Verschraegen - zie hoger
NATUURGIDSEN Luc Van Dun Minderhoutsestraat 30 – 2322 Minderhout ☎ 0473 37 52 87 Luc.van.dun@telenet.be	MUSEUM Geert Brosens Steenbakkerstraat 9 – 2320 Hoogstraten ☎ 03 315 06 56 / ☎ 0494 6981 92 Katrien.geert@telenet.be
NATUUREDUCATIE Chris van Boxel – zie hoger	FEESTCOMITE Ria Van Aelst – ☎ 0495 26 74 41

WEBSITES

Website Natuurpunt Markvallei:	www.natuurpunt.be/markvallei
Website JNM Markvallei:	www.jnm.be/markvallei
Foto's Natuurpunt Markvallei	http://fotonatuurpuntmarkvallei.wordpress.com/

STEUN ONS

STORTINGEN OP IBAN BE56 2930 2120 7588 - BIC GEBABEBB VERMELD DE PROJECTNUMMERS: AANKOOP EN BEHEER NATUURGEBIEDEN (7108 Halsche-Beemden) WERKING BC DE KLAPEKSTER (1750 Markvallei Natuur.huis) NATUURPUNT MARKVALLEI (3735 Markvallei, Natuurpunt afdeling) (vanaf 40 EUR wordt fiscaal attest afgeleverd)
--

Leden van VMPA, VELT en van andere Natuurpunt- of JNM-afdelingen kunnen zich abonneren op 't Bieteutje door overschrijving van **5,00 EUR** op rekeningnummer 860-1087194-97 onv. VZW Natuurpunt Markvallei, Kolonie 41, 2323 Wortel met vermelding van "'t Bieteutje 2012".

